

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

P9_TA(2022)0242

Parlamentarne prawo inicjatywy

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie parlamentarnego prawa inicjatywy (2020/2132(INI))

(2022/C 493/11)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE) i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając porozumienie ramowe z 20 października 2010 r. w sprawie stosunków między Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską z późniejszymi zmianami ⁽¹⁾ (porozumienie ramowe z 2010 r.),
- uwzględniając porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską z 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽²⁾ (porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie lepszego stanowienia prawa),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 lutego 2017 r. w sprawie poprawy funkcjonowania Unii Europejskiej dzięki wykorzystaniu potencjału Traktatu z Lizbony ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 lutego 2017 r. w sprawie ewentualnych zmian i dostosowań w obecnej strukturze instytucjonalnej Unii Europejskiej ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 lutego 2019 r. w sprawie stanu debaty nad przyszłością Europy ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie stanowiska Parlamentu Europejskiego dotyczącego konferencji w sprawie przyszłości Europy ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie stanowiska Parlamentu Europejskiego dotyczącego konferencji w sprawie przyszłości Europy ⁽⁷⁾,
- uwzględniając wytyczne polityczne na następną kadencję Komisji Europejskiej (2019–2024) pt. „Unia, która mierzy wyżej – Mój program dla Europy”, przedstawione 16 lipca 2019 r. przez przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen,
- uwzględniając zleconą przez Parlament analizę z lipca 2020 r. pt. „Prawo inicjatywy Parlamentu Europejskiego”,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Prawną oraz Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Konstytucyjnych (A9-0142/2022),

A. mając na uwadze, że w art. 15 TUE sprecyzowano, że Rada Europejska nie może pełnić funkcji prawodawczej;

⁽¹⁾ Dz.U. L 304 z 20.11.2010, s. 47.

⁽²⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. C 252 z 18.7.2018, s. 215.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 252 z 18.7.2018, s. 201.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 449 z 23.12.2020, s. 90.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 71.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 6.

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

- B. mając na uwadze, że Parlament jest jedyną instytucją UE wybieraną demokratycznie i bezpośrednio przez obywateli; mając na uwadze, że w przeciwieństwie do większości systemów konstytucyjnych państw członkowskich Parlament nie ma ogólnego bezpośredniego prawa inicjatywy ustawodawczej, które zgodnie z art. 17 ust. 2 TUE należy do Komisji, chyba że Traktaty stanowią inaczej;
- C. mając na uwadze, że Traktaty przyznają Parlamentowi Europejskiemu pośrednie prawo inicjatywy ustawodawczej, ponieważ zgodnie z art. 225 TFUE „Parlament Europejski może, stanowiąc większością głosów wchodzących w jego skład członków, żądać od Komisji przedłożenia wszelkich właściwych propozycji w kwestiach, co do których uważa on, że akt Unii jest niezbędny w celu wykonania Traktatów”;
- D. mając na uwadze, że art. 225 TFUE stanowi również, że „[j]eżeli Komisja nie przedłoży wniosku, zawiadamia o tym Parlament Europejski, podając uzasadnienie”;
- E. mając na uwadze, że sprawozdania z własnej inicjatywy i rezolucje Parlamentu stanowią istotne narzędzia w ustanawianiu agendy politycznej UE;
- F. mając na uwadze, że na mocy porozumienia ramowego z 2010 r. Komisja zobowiązała się składać w terminie trzech miesięcy od przyjęcia rezolucji na posiedzeniu plenarnym sprawozdania z konkretnych działań podjętych w odpowiedzi na żądanie Parlamentu o przedłożenie wniosku zgodnie z art. 225 TFUE; mając na uwadze, że niewywiązanie się przez Komisję z tego obowiązku może stanowić zaniechanie działania zgodnie z art. 265 TFUE;
- G. mając na uwadze, że tylko jedną trzecią procedur w ramach inicjatyw ustawodawczych i nieustawodawczych Parlamentu sprzed 2019 r. można uznać za zrealizowane z powodzeniem oraz że w przypadku większości przyjętych od 2011 r. sprawozdań z własnej inicjatywy w kwestiach ustawodawczych (INL) Komisja do 2019 r. nie przedstawiła żadnych odpowiednich wniosków⁽⁸⁾;
- H. mając na uwadze, że porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie lepszego stanowienia prawa przewiduje, że Komisja musi przyjąć specjalny komunikat w sprawie działań podjętych w odpowiedzi na takie żądanie oraz że jeżeli „Komisja zdecyduje, by nie przedkładać wniosku, [...] w stosownych przypadkach [...] przedłoży analizę innych możliwych rozwiązań i ustosunkuje się do wszelkich kwestii podniesionych przez współustawodawców w związku z analizami dotyczącymi »europejskiej wartości dodanej« i »kosztu braku współdziałania na poziomie europejskim«”;
- I. mając na uwadze, że Traktaty przyznają Parlamentowi bezpośrednie prawo inicjatywy w odniesieniu do jego składu, wyboru zasiadających w nim posłów i ich statutu, statutu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich oraz prawa Parlamentu do prowadzenia dochodzeń, w których zastosowanie ma procedura specjalna, oraz w celu wszczęcia procedur związanych z przestrzeganiem praworządności i rewizjami Traktatu;
- J. mając na uwadze, że bezpośrednie prawa inicjatywy Parlamentu są zdecydowanie niewystarczające, aby mógł on reprezentować głos obywateli, społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych w instytucjach europejskich, co w rzeczywistości pozostawia Komisji wyłączność w zakresie inicjatywy ustawodawczej;
- K. mając na uwadze, że zwiększenie roli Parlamentu w ustalaniu programu działań Unii poprzez wzmocnienie prawa inicjatywy Parlamentu wymaga również rozszerzenia zwykłej procedury ustawodawczej na inne dziedziny polityki i wzmocnienia współpracy międzyinstytucjonalnej;

⁽⁸⁾ Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej Parlamentu Europejskiego, Departament Tematyczny ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, badanie pt. „The European Parliament’s right of initiative” [Prawo inicjatywy Parlamentu Europejskiego], Bruksela, 2020, s. 55 i 57.

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

- L. mając na uwadze, że Parlament opracował szczególnie ambitną inicjatywę ustawodawczą w sprawie utworzenia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych, którą przyjęto w październiku 2016 r.⁽⁹⁾ i w październiku 2020 r.⁽¹⁰⁾, przez zaproszenie Komisji i Rady do rozpoczęcia negocjacji z Parlamentem w sprawie porozumienia międzyinstytucjonalnego zgodnie z art. 295 TFUE; mając na uwadze, że praworządność jest jedną z kwestii, w których można rozwijać prawo inicjatywy Parlamentu;
- M. mając na uwadze, że przyznanie Parlamentowi bezpośredniego prawa inicjatywy przywróciłoby równowagę w procesie legislacyjnym UE;
- N. mając na uwadze, że dowody empiryczne pokazują, że powodzenie inicjatyw realizowanych przez Parlament zasadniczo zależy od trybu podejmowania decyzji przez Radę (większość kwalifikowana lub jednomyślność)⁽¹¹⁾;
- O. mając na uwadze, że w rezolucji w sprawie stanu debaty nad przyszłością Europy Parlament przypomniał „swoją propozycję, by w razie ewentualnej przyszłej zmiany Traktatów prawo inicjatywy ustawodawczej zostało przyznane również Parlamentowi jako bezpośredniemu przedstawicielowi obywateli UE”; mając na uwadze, że Konferencja w sprawie przyszłości Europy stanowi m.in. historyczną okazję, by promować reformę europejskiej demokracji i traktatów z zaangażowaniem obywateli;
- P. mając na uwadze, że na platformie cyfrowej Konferencji w sprawie przyszłości Europy kwestia demokracji europejskiej była jednym z tematów, który budził największy odzew obywateli;
- Q. mając na uwadze, że w rezolucji w sprawie ewentualnych zmian i dostosowań w obecnej strukturze instytucjonalnej Unii Europejskiej Parlament zaproponował, aby „zgodnie ze wspólną praktyką stosowaną w szeregu państw członkowskich [...] obie izby prawodawcy unijnego, tj. Rada, a w szczególności Parlament – jako jedyny organ wybierany bezpośrednio przez obywateli – otrzymały prawo inicjatywy prawodawczej, z zastrzeżeniem podstawowych prerogatyw prawodawczych Komisji”;
- R. mając na uwadze, że Regulamin Parlamentu określa zasady sporządzania projektów rezolucji i ich przyjmowania na mocy art. 225 TFUE; mając na uwadze, że istnieje w praktyce różnica między sprawozdaniami z własnej inicjatywy (INI) a INL; mając na uwadze, że porozumienie ramowe z 2010 r. i porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie lepszego stanowienia prawa nie wprowadzają takiego rozróżnienia;

Bezpośrednie prawo(a) inicjatywy Parlamentu ustanowione w traktatach

1. podkreśla i ubolewa, że Parlament, mimo że jest jedyną instytucją UE wybieraną w wyborach bezpośrednich, nie ma ogólnego bezpośredniego prawa inicjatywy;
2. podkreśla, że już traktat lizboński przyznaje Parlamentowi bezpośrednie prawa inicjatywy, uznając jego kompetencje w zakresie samoorganizacji, funkcję kontrolną oraz legitymację demokratyczną jako jedynej instytucji UE wybieranej w wyborach bezpośrednich;
3. podkreśla, że w systemie instytucjonalnym, w którym Parlament nie ma jeszcze ogólnego bezpośredniego prawa inicjatywy, inicjowane przez niego specjalne procedury ustawodawcze mają szczególną organizacyjną godność i pierwszeństwo przed zwykłymi procedurami ustawodawczymi;
4. przypomina, że w ciągu ostatnich 20 lat Parlament regularnie korzystał z takich specjalnych uprawnień ustawodawczych, mimo że są one niewystarczające; wyraża jednak ubolewanie, że te specjalne procedury ustawodawcze zbyt rzadko kończyły się sukcesem ze względu na brak zgody Komisji i Rady⁽¹²⁾;

⁽⁹⁾ Rezolucja z dnia 25 października 2016 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w kwestii utworzenia unijnego mechanizmu dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych – Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 162.

⁽¹⁰⁾ Rezolucja z dnia 7 października 2020 r. w sprawie ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych – Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 2.

⁽¹¹⁾ Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej Parlamentu Europejskiego, Departament Tematyczny ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, badanie pt. „The European Parliament’s right of initiative” [Prawo inicjatywy Parlamentu Europejskiego], Bruksela, 2020, s. 12.

⁽¹²⁾ Ibid., s. 34–35.

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

5. podkreśla, że Parlament skorzystał ze swojego prawa inicjatywy, uruchamiając procedurę praworządności na mocy art. 7 TUE; potępia brak działań następczych Rady w związku z tą procedurą oraz z późniejszymi, ponawianymi wezwaniami Parlamentu do działania i podkreśla, że brak skutecznego wykorzystania przez Radę art. 7 TUE nadal podważa integralność wspólnych wartości europejskich, wzajemne zaufanie i wiarygodność Unii jako całości; uważa, że należy zapewnić pełne i natychmiastowe wdrożenie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii⁽¹³⁾, przy jednoczesnym poszanowaniu roli Parlamentu jako współustawodawcy; uważa, że Unia pozostaje strukturalnie nieprzygotowana do przeciwdziałania regresowi demokracji, praworządności i praw podstawowych oraz ich naruszeniom w państwach członkowskich, uważa, że pogorszenie sytuacji w tych kwestiach w różnych państwach członkowskich ujawniło potrzebę prawdziwej współpracy międzyinstytucjonalnej; głęboko ubolewa nad brakiem właściwej reakcji na inicjatywę Parlamentu dotyczącą ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych oraz ponawia swój apel do Komisji i Rady o niezwłoczne rozpoczęcie negocjacji z Parlamentem w sprawie porozumienia międzyinstytucjonalnego;

6. ponawia uzasadniony wniosek dotyczący istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Węgry wartości, na których opiera się Unia; ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że standardowe procedury wysłuchań nie zapewniają równego traktowania Parlamentu z jednej strony oraz Komisji i jednej trzeciej państw członkowskich z drugiej strony, jeśli chodzi o przedstawianie uzasadnionego wniosku i o dostęp do informacji; ubolewa, że wysłuchania nie przyniosły dotąd znaczących postępów w wyeliminowaniu wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości Unii;

7. wyraża ubolewanie, że trzy państwa członkowskie nie ratyfikowały jeszcze zmienionego prawa wyborczego Unii Europejskiej przyjętego w 2018 r.;

8. ponadto wyraża ubolewanie, że Rada nadal odmawia negocjacji z Parlamentem w sprawie jego prawa do prowadzenia dochodzeń, co jest sprzeczne z art. 226 TFUE i zasadą lojalnej współpracy oraz oznacza, że przepis traktatowy pozostaje niewdrożony mimo istnienia takiego obowiązku;

9. wyraża zadowolenie z przyjęcia z inicjatywy Parlamentu nowego statutu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, dzięki czemu statut ten jest zgodny z traktatem lizbońskim;

Prawa inicjatywy Rady i Rady Europejskiej ustanowione w traktatach

10. ubolewa, że w dziedzinie polityki gospodarczej i pieniężnej art. 121 TFUE przewiduje jedynie obowiązek informowania Parlamentu; zauważa również, że Rada korzysta z art. 121 TFUE jako prawa inicjatywy de facto w tej dziedzinie, i domaga się powiększenia zakresu odpowiedzialności Parlamentu jako jedynej instytucji UE reprezentującej głos obywateli;

11. przyznaje ponadto, że Rada Europejska korzysta z art. 68 TFUE jako prawa inicjatywy de facto w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości; zwraca uwagę, że Rada Europejska nie jest współprawodawcą oraz że przyjmowanie przez Radę Europejską wieloletnich programów operacyjnych w tym obszarze bez obowiązku konsultowania się z Parlamentem lub Komisją powinno ulec zmianie zważywszy na szczególnie poważny wpływ tych dziedzin polityki na prawa podstawowe obywateli; apeluje o przyznanie Parlamentowi i Radzie tej kompetencji na równych zasadach przy okazji zbliżającego się przeglądu traktatu;

12. zauważa, że zgodnie z art. 76 TFUE Rada, za pośrednictwem jednej czwartej państw członkowskich, ma podobnie jak Komisja prawo inicjatywy w zakresie współpracy w dziedzinie prawa administracyjnego oraz współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych;

13. zauważa, że zmiany te wpisują się w szerszą tendencję do coraz większej nierównowagi między Radą, Radą Europejską i Komisją w zakresie uprawnień decyzyjnych we wszystkich obszarach polityki, w różnym stopniu; podkreśla, że praktyka ta narusza ustanowioną w Traktatach strukturę instytucjonalną UE; uważa, że należy przywrócić równowagę na korzyść legitymacji demokratycznej przez nadanie równoważnych praw Parlamentowi;

⁽¹³⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1.

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

14. z zaniepokojeniem odnotowuje brak przejrzystości w korzystaniu z przewidzianego w art. 241 TFUE pośredniego prawa inicjatywy Rady; wzywa Radę do publikowania, w sposób przyjazny dla użytkownika i we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej, wszystkich wniosków złożonych w oparciu o tę podstawę prawną i nalega, by Rada zapewniła jak najwyższy poziom przejrzystości we wszystkich swoich aktach ⁽¹⁴⁾, przy pełnym poszanowaniu przepisów UE dotyczących dostępu do dokumentów;

Pośrednie prawo inicjatywy Parlamentu ustanowione w traktatach

15. przypomina, że od czasu traktatu z Maastricht Parlament, w uznaniu jego wyjątkowej legitymacji demokratycznej, ma prawo zwracać się do Komisji o przedkładanie wniosków ustawodawczych;

16. zauważa, że zgodnie z art. 225 TFUE żądania te muszą mieścić się w zakresie kompetencji Unii, a obecnie jedynym obowiązkiem Komisji jest poinformowanie Parlamentu o powodach nieprzedstawienia wniosku;

17. przypomina, że Parlament i Komisja uzgodniły dalsze wzmocnienie tego prawa w porozumieniu ramowym z 2010 r.; zauważa, że Komisja zobowiązała się składać w terminie trzech miesięcy sprawozdanie z działań podjętych w odpowiedzi na żądania Parlamentu oraz – jeżeli tak postanowi kolegium komisarzy – przedstawiać odpowiedni wniosek ustawodawczy;

18. uważa, że nadszedł czas, by wykazać się ambitniejszą wolą polityczną, a zatem wzywa do namysłu nad przeglądem porozumienia ramowego z 2010 r., aby zadbać o silniejsze prawo inicjatywy Parlamentu;

19. wyraża ubolewanie, że do 2019 r. w ramach działań następczych w związku ze sprawozdaniami Parlamentu z własnej inicjatywy w kwestiach ustawodawczych przyjętych zgodnie z art. 225 TFUE Komisja tylko w mniejszości przypadków przedłożyła wnioski ustawodawcze w odpowiedzi na żądania Parlamentu ⁽¹⁵⁾; wyraża ponadto ubolewanie, że w większości przypadków nie dotrzymano terminów, w których Komisja powinna odpowiedzieć na żądania Parlamentu i przedłożyć wnioski ustawodawcze;

20. uważa, że obowiązek Komisji polegający wyłącznie na informowaniu Parlamentu o powodach niepodejmowania działań następczych w odniesieniu do INL przyjętego większością głosów posłów do Parlamentu jest zdecydowanie zbyt słaby, w związku z czym z ogromnym zadowoleniem przyjmuje poparcie przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen dla prawa inicjatywy Parlamentu oraz jej zobowiązanie do udzielania zawsze odpowiedzi na żądania Parlamentu na mocy art. 225 TFUE w drodze aktu ustawodawczego, przy pełnym poszanowaniu zasad proporcjonalności, pomocniczości i lepszego stanowienia prawa; oczekuje, że Komisja podtrzyma to zobowiązanie do zainicjowania prac legislacyjnych w odpowiedzi na wszelkie takie wnioski Parlamentu przyjęte w ramach INL większością głosów posłów do Parlamentu; uważa, że to zobowiązanie powinno być bardziej zdecydowane i że należy wzmocnić uprawnienia Parlamentu do wpływania na program działań UE;

⁽¹⁴⁾ Rezolucja z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie dochodzenia strategicznego OI/2/2017 Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącego przejrzystości podczas dyskusji ustawodawczych w organach przygotowawczych Rady UE (Dz.U. C 411 z 27.11.2020, s. 149).

⁽¹⁵⁾ Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej Parlamentu Europejskiego, Departament Tematyczny ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, badanie pt. „The European Parliament’s right of initiative” [Prawo inicjatywy Parlamentu Europejskiego], Bruksela, 2020, s. 54.

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

21. wyraża uznanie dla obecnego kolegium komisarzy za terminowe udzielanie odpowiedzi na wszystkie żądania Parlamentu⁽¹⁶⁾, z wyjątkiem jednego przypadku⁽¹⁷⁾; podkreśla ponadto, że tylko w jednym przypadku w odpowiedzi na żądanie PE nie przedłożono wniosku ustawodawczego; uważa, że świadczy to o utrwaleniu się międzyinstytucjonalnego precedensu, i oczekuje, że Komisja będzie nadal wywiązywać się ze zobowiązania do odpowiedzi na wszystkie żądania;

22. uważa, że refleksja nad parlamentarnym prawem inicjatywy musi iść w parze z szerszą refleksją nad inicjatywą polityczną w unijnym procesie decyzyjnym;

23. sugeruje, że należy usprawnić działania podejmowane w następstwie europejskich inicjatyw obywatelskich (EIO), i podkreśla, że jeżeli Komisja nie opublikowała swoich zamiarów w wyznaczonym terminie lub oświadczyła w komunikacie, że nie zamierza podjąć działań w związku z EIO, która spełniła wymogi proceduralne i jest zgodna z traktatami, a w szczególności z podstawowymi wartościami Unii zapisanymi w art. 2 TUE, Parlament powinien mieć możliwość zadecydowania o podjęciu działań następczych w związku z EIO w drodze INL;

Przyszłość parlamentarnego prawa inicjatywy

24. jest głęboko przekonany, że ogólne i bezpośrednie prawo inicjatywy dodatkowo wzmocniłoby legitymację demokratyczną Unii, poprawiłoby pozycję obywateli Unii i odzwierciedlałoby ewolucję kompetencji Unii i jej instytucji w kierunku silniejszej demokracji europejskiej;

25. uważa, że Parlament, jako jedyna instytucja UE wybierana w wyborach bezpośrednich, powinien otrzymać prawo do składania wniosków legislacyjnych;

26. zdecydowanie uważa, że trzeba tak zmienić traktaty, by Parlament, jako jedyna instytucja UE wybierana w wyborach bezpośrednich i w związku z tym reprezentująca głos obywateli w unijnym procesie decyzyjnym, otrzymał ogólne i bezpośrednie prawo inicjowania procesów legislacyjnych; podkreśla, że Parlament powinien wszcząć procedurę na mocy art. 48 TUE w celu ustanowienia takiego prawa inicjatywy ustawodawczej; uważa, że parlamentarne prawo inicjatywy powinno mieć zastosowanie co najmniej do tych obszarów polityki, w których Parlament jest uprawniony do uchwalania przepisów jako współprawodawca;

27. podkreśla, że Konferencja w sprawie przyszłości Europy była bezprecedensową okazją do zaradzenia obecnym niedociągnięciom i nadania nowego impulsu demokracji europejskiej, i zdecydowanie zachęca, by zastosować się do zaleceń uczestników konferencji na rzecz rzeczywistego prawa inicjatywy dla Parlamentu;

28. ponownie zwraca uwagę na szczególną i wzmocnioną godność organizacyjną spraw objętych obecnie inicjatywą Parlamentu oraz w związku z tym uważa, że takim wyłącznym prawem należy również objąć sprawy, w których szczególnie ważna jest legitymacja demokratyczna i suwerenność Unii;

⁽¹⁶⁾ Odpowiedzi Komisji na następujące rezolucje Parlamentu:

- rezolucja z 8 października 2020 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie finansów cyfrowych: pojawiające się zagrożenia w zakresie kryptoaktywów – wyzwania regulacyjne i nadzorcze w obszarze usług, instytucji i rynków finansowych (Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 72);
- rezolucja z 22 października 2020 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie unijnych ram prawnych mających na celu zatrzymanie i odwrócenie globalnego wylesiania spowodowanego przez UE (Dz.U. C 404 z 6.10.2021, s. 175);
- rezolucja z 20 października 2020 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie aktu prawnego o usługach cyfrowych: dostosowanie przepisów prawa handlowego i cywilnego w odniesieniu do podmiotów gospodarczych prowadzących działalność internetową (Dz.U. C 404 z 6.10.2021, s. 31);
- rezolucja z 20 października 2020 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie aktu prawnego o usługach cyfrowych: poprawa funkcjonowania jednolitego rynku (Dz.U. C 404 z 6.10.2021, s. 2);
- rezolucja z 20 października 2020 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie ram aspektów etycznych sztucznej inteligencji, robotyki i powiązanych z nimi technologii (Dz.U. C 404 z 6.10.2021, s. 63);
- rezolucja z 20 października 2020 r. z zaleceniami dla Komisji w sprawie systemu odpowiedzialności cywilnej za sztuczną inteligencję (Dz.U. C 404 z 6.10.2021, s. 107);
- rezolucja z 21 stycznia 2021 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie prawa do bycia offline (Dz.U. C 456 z 10.11.2021, s. 161).

⁽¹⁷⁾ Odpowiedź Komisji na rezolucję Parlamentu z 13 maja 2020 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie siatki bezpieczeństwa chroniącej beneficjentów programów UE: ustanowienie planu awaryjnego dotyczącego WRF (Dz.U. C 323 z 11.8.2021, s. 2).

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

29. zauważa, że obecne prawo inicjatywy Parlamentu obejmuje różne specjalne procedury ustawodawcze, np. w przypadku regulacji dotyczących jego składu, wyboru posłów i ich statutu, statutu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, a także uprawnień śledczych Parlamentu;

30. uważa, że traktaty tylko w niewielkim stopniu regulują takie procedury, i wzywa do zawarcia nowego porozumienia międzyinstytucjonalnego między trzema instytucjami poświęconego wyłącznie tej kwestii, z pełnym poszanowaniem jej szczególnej godności organizacyjnej i wzmacniając legitymację demokratyczną Unii Europejskiej; uważa, że to nowe porozumienie międzyinstytucjonalne mogłoby przewidzieć środki powalające uniknąć instytucjonalnego blokowania spraw;

31. uważa, że regulamin Parlamentu powinien lepiej odzwierciedlać szczególny charakter tych procedur ustawodawczych; zaleca w szczególności, aby wtedy, gdy przyjęcie aktu przez Parlament wymaga zatwierdzenia przez Radę lub jej zgody oraz opinii lub zgody Komisji, Parlament – po głosowaniu nad proponowanym aktem – rozpoczynał procedurę konsultacji z tymi instytucjami; jest również zdania, że Parlament powinien usprawnić procedury zmiany takich proponowanych aktów na podstawie wyników tych konsultacji;

32. uważa, że rozszerzenie zakresu zwykłej procedury ustawodawczej i zdefiniowanie takiej zwykłej procedury ustawodawczej, w której Parlament korzysta z prawa inicjatywy, należy postrzegać jako procesy uzupełniające się;

33. uważa, że uznanie bezpośredniego prawa inicjatywy Parlamentu nie wykluczałoby zachowania przez Komisję równoczesnego prawa inicjatywy ustawodawczej lub zachowania na nie wyłączności między innymi w sprawach budżetowych; jest również gotowy rozważyć w ściśle określonych dziedzinach bezpośrednie prawo inicjatywy ustawodawczej dla Rady; apeluje do trzech instytucji, by rozwały, jak równoważne prawa inicjatywy mogą skutecznie współistnieć i być w praktyce wdrażane;

34. zobowiązuje się, że będzie w pełni wykorzystywał, rozwijał i wzmacniał potencjał pośredniego prawa inicjatywy Parlamentu, przewidzianego w traktatach i rozwijanego w porozumieniach międzyinstytucjonalnych oraz dzięki zaangażowaniu się przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen;

35. uważa, że porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie lepszego stanowienia prawa odgrywa kluczową rolę w zagwarantowaniu szerszej i przejrzystej współpracy w całym cyklu legislacyjnym i pozwala lepiej zrozumieć stanowiska poszczególnych instytucji;

36. wzywa do przeprowadzenia wspólnej oceny funkcjonowania porozumienia ramowego z 2010 r. oraz potrzeby ukierunkowanego przeglądu, aby jego postanowienia i ramy czasowe związane z pośrednim prawem inicjatywy Parlamentu były skutecznie przestrzegane; apeluje do Rady i Komisji, by wraz z Parlamentem wspólnie oceniły zakres, w jakim należy zmienić porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie lepszego stanowienia prawa w celu wyeliminowania ewentualnych przeszkód w korzystaniu przez Parlament z prawa do przedstawiania inicjatyw ustawodawczych;

37. uważa, że powinien zmienić swoje przepisy, procedury i wymogi, również w odniesieniu do sporządzania sprawozdań z własnej inicjatywy w kwestiach ustawodawczych na mocy art. 225 TFUE, aby zapewnić, że wnioski będą ukierunkowane na wskazany cel i dobrze uzasadnione; proponuje usprawnienie procedur przewidzianych w Regulaminie Parlamentu Europejskiego dotyczących sporządzania i przyjmowania rezolucji na mocy art. 225 TFUE, aby zapewnić, że Komisja odpowiednio uwzględni każde żądanie podjęcia inicjatywy ustawodawczej, zawsze z poszanowaniem porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa, niezależnie od rezolucji parlamentarnej, która zawiera to żądanie;

38. zobowiązuje się do preferowania tych instrumentów jako głównego sposobu zwracania się do Komisji o przedłożenie wniosków ustawodawczych; wskazuje w związku z tym, że należy kierować żądania wyłącznie do Komisji oraz dopilnować, aby treść sprawozdań z własnej inicjatywy w kwestiach ustawodawczych nie wykraczała poza zatwierdzony zakres sprawozdania; podkreśla, że do przyjmowania przez Parlament ukierunkowanych na wskazany cel i dobrze uzasadnionych sprawozdań zgodnie z art. 225 TFUE konieczne jest zapewnienie niezbędnych zdolności technicznych i administracyjnych;

39. zwraca uwagę, że trzeba zapewnić ścisłą współpracę z Komisją na każdym etapie prac nad sprawozdaniami z własnej inicjatywy w kwestiach ustawodawczych, aby proces ten był jak najbardziej skuteczny, przejrzysty i włączający; podkreśla w tym względzie rolę Konferencji Przewodniczących Komisji oraz Konferencji Przewodniczących;

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

40. podkreśla, że Parlament w pełni przestrzega porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa, w którym położono akcent na konieczność uprzedniej analizy europejskiej wartości dodanej, a także oceny kosztów braku działań na poziomie europejskim, oraz że posiada strukturę umożliwiającą podjęcie działań związanych z oceną wpływu, w zakresie, w jakim jest to możliwe, przed przedstawieniem sprawozdania INL w celu wzmocnienia oceny europejskiej wartości dodanej przewidzianej w tymże porozumieniu;

41. uważa, że Komisja, oceniając zasady pomocniczości, proporcjonalności i lepszego stanowienia prawa w odpowiedzi na zgłaszane na mocy art. 225 TFUE żądania Parlamentu o przedłożenie wniosków ustawodawczych, powinna należycie uwzględnić towarzyszące im analizy Parlamentu dotyczące europejskiej wartości dodanej i kosztu braku współdziałania na poziomie europejskim; zwraca uwagę, że zgodnie z porozumieniem międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa Komisja jest już zobowiązana do odpowiedzi na wszelkie kwestie poruszone przez współprawodawców w związku z takimi analizami;

42. uważa ponadto, że Komisja powinna jednoznacznie nawiązywać w projektach wniosków przyjętych w następstwie wniosków Parlamentu na mocy art. 225 TFUE do odpowiednich sprawozdań INL, by zapewnić wyraźny „ślad legislacyjny”;

43. zobowiązuje się do zadbania o ściślejszą koordynację z Komitetem Regionów i Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym przez należyte uwzględnianie ich opinii w procedurach opartych o art. 225 TFUE;

44. ponownie podkreśla, że dostępność, etyka i przejrzystość mają nadrzędne znaczenie i muszą przyświecać działaniom wszystkich instytucji UE; apeluje o udostępnianie wszystkich istotnych informacji o sprawozdaniach z własnej inicjatywy w kwestiach ustawodawczych, w tym o etapach procedur wewnętrznych lub o działaniach następczych Komisji, tak by informacje te były łatwo dostępne w internecie we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej;

45. ponownie podkreśla znaczenie etapu poprzedzającego prace ustawodawcze i przypomina o roli Parlamentu przewidzianej w porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa oraz w porozumieniu ramowym z 2010 r.; wzywa do przyspieszenia prac nad utworzeniem wspólnej bazy danych na temat prac ustawodawczych, o której mowa w porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa;

46. przypomina o znaczeniu udziału obywateli i społeczeństwa obywatelskiego dla legitymacji demokratycznej UE; apeluje do wszystkich instytucji UE, by w znaczący sposób włączały ich do podejmowania decyzji na wszystkich etapach cyklu polityki;

o

o o

47. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie Europejskiej, Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentom państw członkowskich.
